

**Топорков Дмитро Анатолійович,**  
*аспірант кафедри музичної україністики  
та народно-інструментального мистецтва  
Прикарпатського національного університету  
імені Василя Стефаника  
[orcid.org/0000-0002-0060-4547](https://orcid.org/0000-0002-0060-4547)  
[dmytro.toporkov.23@pnu.edu.ua](mailto:dmytro.toporkov.23@pnu.edu.ua)*

## СУТЬ ЗЛИТТЯ КУЛЬТУР: ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ЄГИПЕТСЬКОГО АНТИЧНОГО СИНКРЕТИЗМУ В ЗОБРАЖАЛЬНОМУ КАНОНІ

У цьому дослідженні проводиться оцінка ступеня адекватності сучасних сутнісних та концептуальних підходів у розумінні стильової трансформації зображального мистецького канону на прикладі феномену стильової синкретичності Стародавнього Єгипту часів пізньої античності під впливом греко-римської художньо-образної й філософської парадигми. Уточнюються та доповнюються роль і значення цього процесу, коригується смислове та символічне навантаження цього культурного феномену. *Мета статті* — переосмислити сутність трансформації зображального мистецького канону греко-римського Єгипту на стику стильових епох, а також суттєве коригування, уточнення, доповнення й розширення деяких культурологічних аспектів цього явища. З огляду на досягнені результати дослідження, запропонувати альтернативний підхід щодо значущості ролі художньо-образних і сакральних факторів у цьому складному міжкультурному процесі. *Методологія* дослідження передбачає застосування загальнонаукових, комбінованих і спеціальних методів, серед яких помітне значення отримали: метод аналізу і синтезу для виокремлення суті й ролі стильової трансформації; історично-порівняльний метод для виявлення стильових відмінностей; метод культурологічного дедуктивного абстрагування й моделювання для визначення критеріїв синкретичної належності; метод канонічного групування для встановлення трансформаційних наслідків у сакральному зображальному контексті; стильовий кореляційний метод у галузі мистецтва для уніфікації мистецького продукту; індуктивно-логічний метод. *Наукова новизна* полягає в переоцінці ролі та значення трансформаційних стильових процесів мистецтва, обґрунтуванні альтернативних підходів щодо різних аспектів цього явища, які передбачають більший ступінь об'єктивності й адекватності, впровадження уточнених і розширених понять для уніфікованості культурологічних категорій у зображальному каноні та абстрагованих сакральних традиціях. У *висновках* пропонується визначення трансформації мистецького зображального канону в умовах зміни стильових епох як безперервного процесу художньо-образної адаптації, заміщення, естетичного вдосконалення певних провідних символічних та смислових елементів сюжетної лінії, збагаченої сакральним контентом. У межах цього синкретичного злиття стилю утворюється своєрідний мистецький продукт зображальної трансформації. Запропоновано п'ять критеріїв. На *загальному* рівні: композиційна цілісність, художня єдність та залученість канонічного контексту до всіх елементів стилю. На *елементарному* рівні: прагнення до принципів гармонії та ступінь уніфікованості. Загальне значення, сутність і роль трансформації зображального мистецького канону греко-римського Єгипту на стику стильових епох є вирішальними у вивченні таких мистецьких процесів сучасного етапу культурної історії людства.

**Ключові слова:** мистецький канон, зображальна традиція, іконографіка, культура, культурологія, мистецтво, образність, трансформація, стиль, символ, синкретизм.

---

**Toporkov Dmytro,**  
Postgraduate student,  
of the Department of Ukrainian Music Studies  
and Instrumental Folk Art  
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University  
orcid.org/0000-0002-0060-4547  
dmytro.toporkov.23@pnu.edu.ua

## THE ESSENCE OF THE FUSION OF CULTURES: REINTERPRETING ANCIENT EGYPTIAN SYNCRETISM IN THE PICTORIAL CANON

This study evaluates the degree of adequacy of modern substantive and conceptual approaches in understanding the stylistic transformation of the visual art canon on the example of the phenomenon of stylistic syncretism of Ancient Egypt of late antiquity under the influence of the Greco-Roman artistic and philosophical paradigm. The role and meaning of this process are clarified and supplemented, the semantic and symbolic load of this cultural phenomenon is adjusted. The *purpose of the article* is to rethink the essence of the transformation of the pictorial artistic canon of Greco-Roman Egypt at the junction of stylistic eras, as well as a significant adjustment, clarification, addition and expansion of some cultural aspects of this phenomenon. In view of the achieved research results, to propose an alternative approach regarding the significance of the role of artistic and sacred factors in this complex intercultural process. The *research methodology* involves the use of general scientific, combined and special methods, among which the following have gained significant importance: the method of analysis and synthesis, to distinguish the essence and role of stylistic transformation; a historical-comparative method for identifying stylistic differences; the method of cultural deductive abstraction and modeling to determine the criteria of syncretic affiliation; the method of canonical grouping to establish transformational consequences in a sacred pictorial context; stylistic correlation method in the field of art for the unification of the artistic product; and the inductive-logical method. The *scientific novelty* consists in the reassessment of the role and significance of the transformational stylistic processes of art, the substantiation of alternative approaches to various aspects of this phenomenon, which involve a greater degree of objectivity and adequacy, the introduction of refined and expanded concepts for the unification of culturological categories in the pictorial canon and abstract sacred traditions. The *conclusions* suggest the definition of the transformation of the artistic pictorial canon in the conditions of changing stylistic eras as a continuous process of artistic adaptation, replacement, aesthetic improvement of certain leading symbolic and semantic elements of the storyline enriched with sacred content. As part of this syncretic fusion of style, a peculiar artistic product of pictorial transformation is formed. Five criteria are proposed. At the general level: compositional integrity, artistic unity, and the involvement of the canonical context in all elements of style. At the elementary level: striving for the principles of harmony and the degree of uniformity. The general meaning, essence and role of the transformation of the visual art canon of Greco-Roman Egypt at the junction of stylistic epochs are decisive in the study of similar artistic processes of the modern stage of the cultural history of mankind.

**Key words:** artistic canon, pictorial tradition, iconography, culture, culturology, art, imagery, transformation, style, symbol, syncretism.

**Актуальність теми дослідження і постановка проблеми.** Актуальність проблематики трансформації мистецького канону на стику стильових епох полягає в концептуальній площині феномену злиття мистецьких традицій, а також у результативному прояві цього явища упродовж багатовікової історії культурного досвіду Західної цивілізації. Обрання епохальних меж пізньої античності та періоду елліністичного Єгипту як стильового прикладу зумовлене радикальною переміною художньо-образних стереотипів та численними результатами такої іконографічної трансформації

протягом історії розвитку мистецького зображального канону. Об'єктивне осмислення цього стильового та художньо-образного процесу стало можливим лише після завершальної фази перемін у культурно-філософській парадигмі соціуму, що відбулися внаслідок рішучої та контрастної зміни естетичних уподобань мистецького середовища сучасності. Отже, ці обставини дають змогу забезпечити максимальну об'єктивність, неупередженість та абстрагованість при переосмисленні суті таких стильових трансформаційних процесів із подальшим упровадженням такого підходу до

решти сучасних культурних явищ, які матимуть схожі концептуально-мистецькі атрибути.

#### **Аналіз останніх досліджень та публікацій.**

Попередні наукові напрацювання стосовно універсального окреслення канону в іконографії розробляли Д. Степовик у праці «Іконологія й іконографія» (Степовик, 2003) та В. Лепакін у монографії «Ікона та іконічність» (Лепакін, 2001). Культурологічні й мистецтвознавчі розробки, спрямовані на визначення стильових інтермедіальних зв'язків зображального мистецтва Єгипту греко-римської доби, позначилися дослідженнями А. Козлоффа в статті «Чи існує александрійський стиль – що в ньому єгипетського?» (Kozloff, 1996), А. Лієвен у статті «Переклад богів, тлумачення богів: про механізми, що стоять за грецьким сприйняттям єгипетських богів» (Lieven, 2016), а також К. Парласка в ілюстрованому описовому дослідженні «Художній репертуар греко-римського Єгипту – Живопис – Портрети мумій» (Parlasca, 1980).

У дослідницькій статті «Поховання Та-шерет-хор-уджа: плащаниця та її демотичні написи з Музею образотворчих мистецтв у Бостоні (MFA 54.993)» авторка К. Райггс (С. Riggs) аналізує як зображальний концепт конкретного твору греко-римської стильової епохи Єгипту, так і певні стильові елементи, що надають можливість атрибутувати стиль, пов'язані зі складним сюжетом міфологеми, а також сакральне спрямування зображення, обставини походження цього предмета і його місце серед решти творів зображального мистецтва (Riggs, 2003).

Розгорнуте, ґрунтовне та достатньою мірою вичерпне дослідження культурологічного феномену злиття греко-римської та єгипетської мистецьких традицій у контексті зображального канону провели докторка філософії Д. Спайр (J. Spier), директорка та кураторка відділу старожитностей музею Д. Пола Гетті в Лос-Анджелесі (Getty Museums, Los Angeles) – Т. Поттс (T. Potts) і С. Коул (S. Cole) у межах дослідницького культурологічного проєкту «За Нілом: Єгипет і класичний світ». Проблематика цієї наукової роботи спрямована на подолання міжмистецьких бар'єрів і синхронізоване сприйняття художньо-образних наслідків стику стильових епох. Хоч безпосереднього визначення щодо понять «мистецький зображальний канон» та «мистецький продукт стильової епохи» автори не надають (Spier, 2018).

**Мета і цілі дослідження.** Мета дослідження поставленої проблеми – переосмислити сутнісні й концептуальні засади феномену стильової трансформації мистецького зображального канону на прикладі злиття єгипетської й греко-римської культур останнього періоду античності, що певним чином доповнюється цілями дослідження – коригування та уточнення деяких культурологічних аспектів цього явища. У результаті очікується формулювання достеменної сутнісної картини трансформаційних процесів у зображальному мистецтві.

**Методологія.** Для досягнення мети та розкриття предметного концепту цього дослідження задіяні такі комбіновані методи: аналізу і синтезу, що дадуть змогу виокремити та дослідити суть і роль стильової трансформації; історично-порівняльний та спостережний метод, що дасть змогу виявити стильові відмінності в процесі зміни мистецького канону з принципу діахронії; метод культурологічного дедуктивного абстрагування й моделювання, що санкціонує визначення критеріїв належності до культурного синкретизму в зображальному мистецтві та його художньо-образних властивостей; метод канонічного групування для встановлення найбільш і найменш виражених трансформаційних наслідків культурологічного характеру в сакральному зображальному контексті в межах проблематики дослідження; стильовий кореляційний метод у галузі мистецтва для уніфікації мистецького продукту; індуктивно-логічний метод як загально-науковий, що забезпечить окреслення і відстеження за причинно-наслідковим принципом зв'язків між конкретними прикладами зображального синкретизму сакрального спрямування й загальним концептом трансформованого мистецького канону в умовах злиття культур на стику стильових епох.

**Виклад основного матеріалу.** Зважаючи на проблематику та керуючись метою цього дослідження, у межах запропонованої тематики доречним постане обумовлення значень необхідного понятійного ряду:

*мистецький канон* – сукупність традиційних норм, правил та еталонних прагнень консервативного характеру, що мають стимулювальну й водночас обмежувальну та стримувальну функцію щодо новітніх художніх тенденцій і естетичних уподобань, які можуть виникати

в процесі розвитку того чи того виду мистецтва (Культурологія, 2013, с. 172, 255);

*синкретичне злиття стилю* – контрастне, незвичне і водночас гармонійне комбінування стильових еталонних здобутків різних (за етнічно-ментальною ознакою) культур на всіх рівнях взаємодії, що має уніфікований характер та апелює до первісного принципу нерозчленованості й еклектики (Словник античної міфології, 1989, с. 149);

*Продукт зображальної трансформації* – цілісна, кристалізована та довершена множина культурного відтворення в зображальній площині, що відбувається внаслідок впливу мистецьких тенденцій, стильових метаморфоз й переміни естетичних вподобань і яка містить потужний художньо-образний потенціал (Культурологія, 2013, с. 417).

Обумовивши так необхідні для досягнення мистецької трансформації поняття, можемо безпосередньо перейти до аналізу синкретичного злиття зображальних маркерів стилю, що утворили певний продукт матеріальної культури на зламі античної й ранньої середньовічної епох у північних провінціях Єгипту перших століть нової ери. Як стає зрозумілим з характеру археологічних досліджень з єгиптології, більшість знайдених нині зразків зображального мистецтва цього періоду має виражену сакральну та символічну природу з художніми тенденціями щодо її профанації (Spier, 2018, с. 4). Наприклад, уся сакральна атрибутика погребальних саванів та фонових елементів так званих фаюмських портретів (Parlasca, 1980, с. 27) продовжує виконувати магічну функцію й бути носієм канонічних форм сакрального зображення, однак водночас відбувається запозичення елементів високої містеріальної теології для підкреслення значущості особи донатора. І це запозичення вкрай перенасичене формалізмом. У цьому разі такі стильові метаморфози в зображеннях можна було б зарахувати до стильової деформації чи навіть деградації, що має ознаки профанації високого мистецько-теологічного канону суто єгипетського походження, а не до повноцінних художньо-образних трансформацій. Такий підхід був характерним у мистецтвознавчих студіях упродовж ХХ століття і нині спостерігається в більшості запропонованих теоретичних конструкціях дослідників цього

питання (Культурологія, 2013, с. 94; Павлюк, 2020, с. 238; Kozloff, 1996, с. 252).

Проте основним аргументом на користь трансформаційного підходу до синкретичного єгипетсько-греко-римського явища в зображальному мистецтві є відповідність такого *злиття стилю* всім критеріям *продукту канонічної трансформації*. Таке положення, зі свого боку, ґрунтується на системних й адекватних дефініціях окресленого (на початку основного викладу цього дослідження) понятійного ряду.

Стосовно критеріїв продукту канонічної стильової трансформації в зображальному мистецтві, то вони впливають із копійованого поєднання смислового навантаження запропонованих понять мистецького канону, стильового синкретизму та зображального продукту їх метаморфоз. До того ж доречно зауважити, що вживати прикметник «кінцевий» щодо продукту стильової трансформації слід дуже обережно або взагалі уникати такого визначення з огляду на те, що трансформація, за своєю суттю, є постійним художнім процесом, а не фіксованою кінцевою даністю на тому чи тому етапі розвитку зображального мистецтва, на відміну від деформації (Культурологія, 2013, с. 417).

Критерії належності до продукту зображальної трансформації мистецького канону в умовах синкретичного злиття стилю можна обумовити так: на *загальному* рівні – це насамперед композиційна цілісність, художня єдність та залученість канонічного контексту до всіх елементів стилю; на *елементарному* рівні – це прагнення до принципів гармонії в різнопланових зображеннях, що мають різне символічне й смислове навантаження, а також високий ступінь уніфікованості цих навантажень серед усієї множини розглянутих зразків мистецтва. Однак ступінь художньої та творчої майстерності виконання не може слугувати критерієм належності до трансформації канону, тому що в цьому концепті це лише якісна градація мистецького твору, а не показчик суті того чи того зображення і його смислу (Павлюк, 2020, с. 88).

Початковим є критерій композиційної цілісності, що становить вимогу до сюжетного поєднання домінуючої фігури зображення (як правило, з портретністю донатора) та канонічного контексту (певною зображальною формулою, обумовленою сакральними традиціями

окремої культури), за якого гіпотетична відсутність тих чи тих характерних елементів композиції легко компенсується символічним рядом такого зображення. Або навпаки, наявність «зайвих» сюжетних ліній розпізнається відсутністю натяку на них у тому ж символічному ряду канонічного контексту. Інакше кажучи, компільоване співіснування домінувального сюжету зображення, що виконане в традиції однієї культури, разом із контекстним виконанням символізму канону в традиціях іншого культурного ареалу – це показник і запорука належності твору до *продукту зображальної трансформації*, який має водночас і власний стильовий канон, і власну синкретичну природу (Словник-довідник з культурології, 2007, с. 149).

Критерій художньої єдності містить оцінку мистецької якості заміщення символом однієї культурної традиції сюжетного елементу іншої культури в площині витриманої канонічності того чи того зображення, притаманного його сакральному чи профанному контексту. Тобто цей критерій дає змогу розпізнати ступінь мистецької обґрунтованості того чи того елемента зображення, що має *художньо-образну природу* (Культурологія, 2013, с. 462).

Наступним є критерій залучення всіх елементів стилю до загального канонічного контексту, який має оціночну характеристику всієї сукупності наявних стильових прийомів та структурних одиниць художнього образу. Він оцінює сюжет зображення на предмет наявності чітко виражених інтермедіальних відсілок до первинного смислового та символічного навантаження домінувального мистецького канону. Тобто за цим критерієм цілком реально розпізнати первинний *сакральний символізм* того чи того культурного коду (Культурологія, 2013, с. 374).

Перелічені критерії загального рівня характеризуються оцінкою сюжетно-канонічних співвідношень у межах єдиного мистецького зображального продукту та не можуть слугувати вичерпним мірилом трансформації мистецького канону. Для оцінки інтенсивності й ступеня такого явища як цілісної трансформації стилю необхідно залучити критерії елементарного рівня, які дадуть змогу повною мірою розкрити природу й сутність трансформаційного процесу, насамперед, на стику стильових епох.

Одним із таких критеріїв є оцінка прагнення до принципів гармонії в різнопланових зображеннях, що мають різне символічне й смислове навантаження. Цей критерій дає змогу підтвердити чи спростувати наявність єдиної контекстуальної природи в окремих сюжетних зображеннях одного мистецького зображального продукту. А також розкриває якість результатів стильової трансформації при поєднанні різного сакрального контенту різного походження та різних культурно-хронологічних традицій (Павлюк, 2020, с. 241).

Не менш важливим на елементарному рівні є критерій належності до високого ступеня уніфікованості кожного окремого твору зображального мистецтва, який належить до певної художньої школи на стику стильових епох та з первинними ознаками трансформованого мистецького канону. У цьому разі уніфікованість не є спрямованим бездумним копіюванням елементів стилю, а радше імпровізованою версією досконалого сюжету з глибоким розумінням основ зображального канону й меж його сакральності. Водночас величезну роль відіграє ментальна належність художника-виконавця мистецького продукту до культурного середовища певної стильової епохи та культурно-сакральної традиції (Kozloff, 1996, с. 254).

На практиці комплекс окреслених критеріїв застосовується таким чином. Для прикладу можна проаналізувати зразок синкретичного зображального мистецтва Стародавнього Єгипту часів злиття з греко-римською культурною традицією під назвою «Похоронний саван Та-шерет-хор-уджа» (Funerary shroud of Ta-sheret-hor-udja) I століття нашої ери з трьома демотичними написами, що ідентифікують за іменами як саму покійну, так і її батька – жерця Серапіса (Ілюстрація 1). Ця річ зберігається в Бостонському музеї образотворчих мистецтв (Boston, Museum of Fine Arts) під реєстраційним номером 54-993 (Riggs, 2003, с. 69). Вона походить з некрополю поблизу Лікополіса (провінції Асьют) та виконана темперним пігментом у техніці «gesso» на лляній матерії. Зображення видовженої прямокутної форми містить чотири реєстри, де верхній та нижній реєстри утворюють фрагментовано античний портрет донаторки в повний зріст у характерній позі «гідного поховання», із життєрадісними рисами обличчя, динамічною

позицією рук та цілеспрямованим «у вічність» і умиротвореним поглядом. Два середні реєстри є адаптованими єгипетськими канонічними сценами сакрального спрямування (так званого Осірісного циклу) (Riggs, 2003, с. 76), що є невід’ємним складником такого мистецького продукту, характерного для перехідних стильових епох, з вираженою синкретичною природою (Spier, 2018, с. 220).



**Ілюстрація 1. Похоронний саван Та-шерет-хор-уджа. Єгипет, I століття н. е. (Spier, 2018, с. 220)**

Згідно з першим початковим *критерієм композиційної цілісності*, на загальному плані портретне зображення донаторки хоч і виконано в характерному античному каноні, проте поєднується з єгипетським канонічним контекстом напряму його художньої динаміки, художніми прийомами щодо перспективи тла, кольоровим рішенням, а також відсутністю стильової напруженості, що дає змогу допустити цей витвір для подальшого аналізу через такі оціночні критерії.

За другим загальним *критерієм художньої єдності* портрет донаторки є видозміненою скульптурною погребальною маскою, що була характерною для саркофагів Стародавнього Єгипту епох Середнього та Нового Царств (2040 р. до н. е. – 1069 р. до н. е.) (Культурологія, 2013, с. 165). Його «скульптурність», яка, на перший погляд, є порушенням зображального канону Єгипту фараонів, має концептуальну єдність з його контекстною роллю та безпосереднім сакральним призначенням, тобто є повноцінним заміником скульптурної маски, що слугує доказом мистецької канонічної обґрунтованості такого поєднання технік у зображенні.

За третім *критерієм залучення елементів стилю* до загального канонічного контексту простежується безперервний ряд первинного сакрального символізму як єгипетського, так і греко-римського культурного коду: відсутні символічні та смислові суперечності в зображенні та окремих його фрагментах.

За четвертим *критерієм принципів гармонії* можна спостерігати деякі порушення в зображенні похоронного савану Та-шерет-хор-уджа з Бостонського музею образотворчих мистецтв. Найперше це деградація пропорцій у канонічному контексті (двох середніх реєстрів), а також смислова профанація деяких сакральних елементів сюжету: недоречне використання символу Анх на крилах скарабею в середньому реєстрі (Riggs, 2003, с. 70, 76); втрата початкового символізму кольору; порушення атрибуції фігур сюжету тощо.

П'ятий *критерій уніфікованості* на елементарному стильовому плані дає змогу зарахувати цей саван до середнього рівня інтермедіальних зв'язків щодо до кристалізованого мистецького продукту цієї стильової епохи, оскільки сукупність наявних таких витворів має значно

ширший символічний ряд та канонічний контекст.

Отже, на практиці п'ять окреслених критеріїв трансформації мистецького зображального канону здатні вичерпно схарактеризувати сутність видозмін у поєднанні різних культурних художньо-образних традицій і сакральних кодів, а також повноцінно розкрити й адекватно висвітлити ключові аспекти цього стильового процесу.

**Наукова новизна** дослідження полягає в запровадженні п'яти оціночних критеріїв для визначення впливу трансформації зображального канону для конкретного мистецького продукту тієї чи тієї стильової епохи. Переосмислення ролі й значення феномену синкретичності Стародавнього Єгипту часів пізньої античності під впливом греко-римської художньо-образної й філософської парадигми надало можливість розширити, уточнити та доповнити понятійно-категоріальний апарат з мистецького канону переламних стильових епох у сфері культурології.

**Висновки.** Трансформація мистецького зображального канону в умовах зміни стильових епох є безперервним процесом художньо-образної адаптації, заміщення й естетичного вдосконалення певних провідних символічних та смислових елементів сюжетної лінії,

збагаченої сакральним контентом, який має власну магічну роль відповідно до культури свого походження. У межах цього культурного процесу синкретичного злиття стилю утворюється своєрідний мистецький продукт зображальної трансформації, що має власний усталений комбінований канон. Цей новоутворений комбінований канон не є остаточним результатом трансформації, проте є певною деформацією мистецького канону на різних етапах своїх метаморфоз. Для розширення, уточнення та доповнення понятійно-категоріального апарату злиття єгипетської й греко-римської культур останнього періоду античності у сфері культурології запропоновано п'ять критеріїв. На *загальному* рівні: композиційна цілісність, художня єдність та залученість канонічного контексту до всіх елементів стилю. На *елементарному* рівні: прагнення до принципів гармонії та ступінь уніфікованості. Загальне значення, сутність і роль трансформації зображального мистецького канону греко-римського Єгипту на стику стильових епох є вирішальними у вивченні таких мистецьких процесів сучасного етапу культурної історії людства з причини зміни його філософської парадигми, що є запорукою неупередженості, а також ясності його художньо-образних апеляцій та відси- лань.

#### Список використаних джерел:

1. Культурологія (2013): енциклопедичний словник. / М. Альчук, Ф. Бацевич, І. Бойко; за ред. д-ра філос. наук, проф. В. Мельника. Львів : ЛНУ імені Івана Франка. 508 с.
2. Лепакін, В. (2001). Ікона та іконічність. *Монастир Монахів Студійського Уставу*. Львів : Свічадо. 288 с.
3. Павлюк, С. (2020). Енциклопедичний словник понять і термінів з етнології. Львів : Інститут народознавства НАНУ. 448 с.
4. Словник античної міфології. (1989). Уклад. І. Козовик, О. Пономарів. Київ : Наукова думка. 240 с.
5. Словник-довідник з культурології (2007). Уклад. Р. Шестопад. Вінниця : ПП «Нова книга». 184 с.
6. Степовик, Д. (2003). Іконологія й іконографія. Івано-Франківськ : Нова зоря. 309 с.
7. Elsner, J. (2006). Classicism in Roman Art. *Classical Pasts: The Classical Traditions of Greece and Rome*. Ed. J. Porter, Princeton University Press. Pp. 270–297.
8. Kozloff, A. (1996). Is There an Alexandrian Style – What Is Egyptian about It? In *Alexandria and Alexandrianism*. Pp. 247–262.
9. Lieven, A. (2016). Translating Gods, Interpreting Gods: On the Mechanisms behind the Interpretatio Graeca of Egyptian Gods. In *Rutherford*. Pp. 61–82.
10. Orlin, E. (2008). Octavian and Egyptian Cults: Redrawing the Boundaries of Romanness. *Baltimore : Project Muse. AJP* 129. № 2. Pp. 231–253.
11. Parlasca, K. (1980). Repertorio d'arte dell'Egitto greco-romano. Pittura. Ritratti di mummie. Roma : L'Erma di Bretschneider. Serie B, Vol. 3. 92 p.
12. Riggs, C. (2003). The burial of Ta-sheret-hor-udja: A shroud and its Demotic inscriptions in the Museum of Fine Arts, Boston (MFA 54.993). *Journal of the American Research Centre in Egypt* 40. Pp. 69–87. URL: [https://archiv.ub.uni-heidelberg.de/propylaeumdok/2054/1/Riggs\\_Stadler\\_A\\_roman\\_shroud\\_2003.pdf](https://archiv.ub.uni-heidelberg.de/propylaeumdok/2054/1/Riggs_Stadler_A_roman_shroud_2003.pdf)

---

13. Spier, J., Potts, T., Cole, S. (Eds). (2018). *Beyond the Nile. Egypt and the Classical World*. Los Angeles : Getty Museums. 360 p.

#### References:

1. Kul'turolohiya (2013). [Culturology] *Esyklopedychnyy slovnyk / M. Al'chuk, F. Batsevykh, I. Boyko; za red. d-ra filos. nyauk, prof. V. Mel'nyka*. L'viv : LNU imeni Ivana Franka [in Ukrainian].
2. Lyepakhin, V. (2001). *Ikona ta ikonichnist' [Icon and iconicity]*. *Monastyr Monakhiv Studiy's'koho Ustavu*. L'viv : Svichado [in Ukrainian].
3. Pavlyuk, S. (2020). *Entsyklopedychnyy slovnyk ponyat' i terminiv z etnolohiyi [Encyclopedic dictionary of concepts and terms from ethnology]*. L'viv : Instytut narodoznavstva NANU [in Ukrainian].
4. *Slovnyk antychnoyi mifolohiyi (1989)*. [Dictionary of ancient mythology]. Uklad. I. Kozovyk, O. Ponomariv. Kyiv : Naukova dumka [in Ukrainian].
5. *Slovnyk-dovidnyk z kul'turolohiyi (2007)*. [Dictionary-handbook of cultural studies]. Uklad. R. Shestopad. Vinnytsya : PP «Nova knyha» [in Ukrainian].
6. Stepovyk, D. (2003). *Ikonolohiya y ikonohrafiya [Iconology and iconography]*. Ivano-Frankivs'k : Nova zorya [in Ukrainian].
7. Elsner, J. (2006). *Classicism in Roman Art. Classical Pasts: The Classical Traditions of Greece and Rome*. Ed. J. Porter, Princeton University Press.
8. Kozloff, A. (1996). *Is There an Alexandrian Style – What Is Egyptian about It?* In *Alexandria and Alexandrianism*.
9. Lieven, A. (2016). *Translating Gods, Interpreting Gods: On the Mechanisms behind the Interpretatio Graeca of Egyptian Gods*. In *Rutherford*.
10. Orlin, E. (2008). *Octavian and Egyptian Cults: Redrawing the Boundaries of Romanness*. Baltimore : Project Muse. AJP 129. № 2.
11. Parlasca, K. (1980). *Repertorio d'arte dell'Egitto greco-romano. Pittura. Ritratti di mummie [Art repertoire of Greco-Roman Egypt. Painting. Portraits of mummies]*. Roma : L'Erma di Bretschneider. Serie B, Vol. 3. [in Italian].
12. Riggs, C. (2003). *The burial of Ta-sheret-hor-udja: A shroud and its Demotic inscriptions in the Museum of Fine Arts, Boston (MFA 54.993)*. *Journal of the American Research Centre in Egypt* 40.
13. Spier J., Potts T., Cole S. (Eds). (2018). *Beyond the Nile. Egypt and the Classical World*. Los Angeles : Getty Museums.